

Tilsynsrapport for varslet tilsyn Solbakken, juli 2010

26. august 2010

Oplysninger om tilbuddet

Tilbuddets navn	Solbakken
Tilbudstype og form	Solbakken er et selvejende tilbud under foreningen Jysk Børneforsorg/Fredeshjem. Tilbuddet har indgået driftsoverenskomst med Århus Kommune og består af botilbud, dagtilbud og Rådgivningscenter. Tilbuddene drives i medfør af Lov om Social Service. Boenheden i Odder jævnfør paragraf 108 og 67, bofællesskaberne ved Pottemagertoften, Karetmagertoften og Absalonsgade yder støtte jævnfør paragraf 83 og 85 og dagtilbuddet KopiTryk drives jævnfør paragraf 103. Rådgivningscentret yder specialrådgivning til kommuner, fagpersoner, forældre til børn og unge, samt til unge og voksne.
Adresse	Hovedadressen er: Randlevvej 4A, 8300 Odder
Telefonnummer	87 80 27 60
E-mail adresse	fil@aarhus.dk
Web adresse	www.solbakkensnet.dk
Lederens navn	Forstander Flemming Lehm
Antal pladser	Solbakken har 32 pladser, som er fordelt med 9 dagtilbudspladser ved Kopi Tryk og 23 pladser i de 4 følgende botilbud. Boenheden i Odder med 7 pladser, bofællesskabet Karetmagertoften med 7 pladser, bofællesskabet Pottemagertoften med 4 pladser og bofællesskabet i Absalonsgade med 5 pladser.

Oplysninger vedrørende det aktuelle tilsyn

Tidspunkt for tilsynets start og afslutning

Tilsynet finder sted torsdag 15. juli 2010 i tidsrummet 8.00 til 9.00 og 14.30 til 18.00 samt fredag 16. juli 2010 i tidsrummet 8.30 til 13.30.

Hvornår og hvordan er tilsynet varslet

Tilsynet er efter forudgående e-mail aftale med forstander Flemming Lehm varslet ved brev af 1. juni 2010.

Dag og Døgntilbuddet Solbakken har skriftligt orienteret brugerne og deres pårørende om tilsynsbesøget samt om muligheden for dialog med de tilsynsførende.

Deltagere i tilsynet

Under besøgene i de forskellige enheder deltager beboere og medarbejdere. Under tilsynsmødet deltager pædagog Louise Hedegaard Knudsen og forstander Flemming Lehm. Der deltager ingen brugere og pårørende til dialogmøde med de tilsynsførende. Fra Tilsynsenheden deltager Finn Katberg og Elin Daugaard.

Tilbuddets brugergruppe

Dag og Døgncentrets brugergruppe er unge og voksne med varigt nedsat fysisk funktionsevne og kognitive vanskeligheder, som har behov for personlig og praktisk hjælp samt pædagogisk støtte. Der er ingen ledige pladser ved Solbakken. KopiTryk og Boenheden i Odder har aktuelt en bruger i overbelægning.

Materiale der har indgået i forberedelse

- Oplysninger om tilbuddet på Tilbudsportalen
- Tilsynsrapport fra det varslede tilsyn 15. og 16. juli 2009
- Solbakkens hjemmeside

Dag og Døgntilbudet Solbakken benytter det elektroniske kommunikationssystem Bosted i deres daglige samarbejde. I forbindelse med det aktuelle tilsyn har forstander Flemming Lehm i juli måned givet en af de tilsynsførende adgang til Bosted, hvorfra det har været muligt for den tilsynsførende at orientere sig i følgende materiale:

- Referat fra bestyrelsesmøde 20. april 2010
- Referater fra MED-udvalgsmøder 20. april og 15. juni 2010
- Vedtægter for Solbakkens brugernetværk
- Referat fra styregruppens brugernetværksmøde ved Solbakken 14. marts 2010
- Referater fra ledermøder 16. marts og 22. juni 2010
- Referater fra sikkerhedsudvalgsmøder 12. januar og 9. marts 2010
- Referater fra husmøder ved boenheden i Odder 31. maj og 28. juni 2010
- Referater fra medarbejdermøder ved boenheden i Odder 17. juni og 1. juli 2010
- Referater fra nattevagtsmøder ved boenheden i Odder 26. maj og 3. juni 2010
- Referater fra servicemøder ved boenheden i Odder 2. og 7. juli 2010
- Referater husmøder i Absalonsgade 3. maj og 14. juni 2010
- Referater medarbejdermøder i Absalonsgade 24. juni og 8. juli 2010
- Referater medhjælpermøder i Absalonsgade 10. juni og 8. juli 2010
- Referater Holme botilbud fælles personalemøder 27. maj og 24. juni 2010
- Referater fra Pottemagertoftens beboermøder 12. april og 31. maj 2010
- Referater fra Pottemagertoftens teammøder 20. og 27. maj 2010
- Referater fra Karetmagertoftens beboermøder 11. maj og 1. juni 2010
- Referater fra Karetmagertoftens teammøder 20. og 27. maj 2010
- Delhandleplaner for 8 brugere
- Pjecer med serviceinformation om de enkelte tilbud
- Solbakken etiske grundholdninger og værdier

På hvilken måde har det været muligt at opleve tilbuddets sociale liv og samspil

Tilsynet er fordelt over to dage på tidspunkter, hvor det har været muligt for de tilsynsførende at komme i kontakt og dialog med brugere. De tilsynsførende har oplevet samspillet og kom-

munikationen mellem medarbejdere og beboere ved alle botilbud og samspillet imellem to af beboerne ved Pottemagertoften.

Hvilke enheder og afdelinger er besigtiget

Alle boenheder er besigtiget. KopiTryk og Rådgivningscentret er ikke besigtiget på grund af tilbuddenes ferielukning.

Har der i den forbindelse været kontakt og samtale med brugere

De tilsynsførende har kontakt og dialog med en beboer ved boenheden i Odder, en beboer ved Absalonsgade og tre beboere ved Karetmagertoften under besøg i deres individuelle lejligheder. Ved Pottemagertoften har de tilsynsførende kontakt og dialog med to beboere, som i samarbejde med to ledsagere er ved at pakke en af de to beboeres bil og gøre klar til en uges ferierejse til Berlin.

Modtagere af denne rapport

Tilsynsenheden fremsender tilsynsrapporten til forstander Flemming Lehm, der sikrer at rapporten er til rådighed for beboere, medarbejdere og bestyrelse. Tilsynsenheden anbefaler, at rapporten er genstand for orientering og drøftelse på kommende husmøder, brugermøder, personalemøder og MED-udvalgsmøde. Efter anmodning vil forstanderen udlevere tilsynsrapporten til pårørende.

Tilsynsrapporten bliver fremsendt til socialdirektør Erik Kaastrup-Hansen, Socialforvaltningens ledelse ved socialchef Steinar Eggen Kristensen og sekretariatschef Ann-Britt Wetche samt til chefen for Voksenhandicap Carsten Wulff Hansen. Rapporten vil være tilgængelig på Århus Kommunes hjemmeside.

Den pædagogiske, omsorgsmæssige og plejemæssige praksis med tilbuddets brugere

Tilsynsenheden har i 2010 tematiseret tilsynet, således at der er særlig fokus på, om brugerne får den hjælp der kan forventes. Hvordan beskrivelser, eksempelvis på Tilbudsportalen, i virksomhedsplaner med videre, stemmer overens med det praktiske pædagogiske arbejde, der finder sted på tilbuddet. Endvidere er der fokus på faglig udvikling, herunder i hvilket omfang og i hvilken form erfaringsopsamling finder sted, og hvordan erfaring omsættes til læring og faglig udvikling af praksis.

Mål for arbejdet

Solbakken informerer, gennem egen hjemmeside og i pjecer som udleveres til brugere og beboere ved de enkelte deltilbud, om tilbuddets indhold og service, samt om hvilke forventninger tilbuddet har til brugere, pårørende og medarbejderne på Solbakken. Forstanderen oplyser under tilsynsmødet, at oplysninger om tilbuddet på Tilbudsportalen ikke er så konkrete og omfattende, som oplysningerne i de omtalte pjecer.

I følge orientering i skriftligt materiale og på hjemmesiden yder tilbuddene personlig, praktisk hjælp og pædagogisk støtte med det formål, at den enkelte bruger udvikler og udnytter sine fysiske, psykiske og sociale ressourcer bedst muligt og opnår en så selvstændig og tilfredsstillende tilværelse som muligt.

Ved dagtilbuddet KopiTryk beskrives formålet med beskæftigelsen, at brugerne udnytter og udvikler sine arbejdsressourcer bedst muligt, så de opnår en så selvstændig og tilfredsstillende arbejdssituation som muligt

Solbakken har gennem en proces drøftet, arbejdet med og formuleret tilbuddet etiske grundholdninger, herunder principper og værdier. Formålet er, at medarbejderne er i stand til ud fra disse grundholdninger at reflektere over handlinger og pædagogisk praksis med henblik på at skabe de bedste betingelser for beboernes trivsel og udvikling.

Forstanderen giver udtryk for, at Solbakkens principper og værdisæt opleves som en fantastisk god ramme for pædagogiske refleksioner og drøftelser, hvorved også pædagogiske dilemmaer tydeliggøres. Endvidere har en øget neuropædagogisk viden blandt medarbejderne skabt større forståelse for beboernes kognitive vanskeligheder. Eksempelvis nævnes et konkret dilemma, hvor på den ene side, at medarbejdernes viden og indsigt i, at en beboer har behov for en mere struktureret og forudsigelig hverdag for at opleve glæde og tryghed, og på den anden side hensynet til beboerens selvbestemmelse og indflydelse, da vedkommende ikke ønsker eller føler behov for mere struktur. Et dilemma, hvor viden udfordrer Solbakkens hidtidige tænkning om voksne mennesker, der er selvstændige.

Pædagogiske og omsorgsmæssige prioriteringer

Ifølge oplysninger fra Tilbudsportalen tager de pædagogiske metoder udgangspunkt i et grundlæggende menneskesyn om ligeværd, som udmøntes i elementer fra empowerment teorier, herunder principper om selvforvaltning og selvbestemmelse. Forstanderen fortæller på tilsynsmødet at tilbuddet ved Solbakken - gennem Jysk Børneforsorg - er udsprunget af et kristent grundlag om næstekærlighed. I dag bruges disse begreber ikke, men tilbuddets værdier og principper, som i et eller andet omfang også handler om næstekærlighed, er omdrejningspunkt for praksis. Der udvises megen respekt over for beboerne, som alle er meget forskellige, hvorfor der tages udgangspunkt i den enkelte. Endvidere benyttes en neuropædagogisk tilgang til opgaven, således at hjælpen og støtten vurderes ud fra faglige vurderinger af beboernes kognitive ressourcer og vanskeligheder.

De tilsynsførende oplever under besøget, hvorledes en medarbejder med stor respekt kommunikerer med en beboer, som benytter staveplade i sin verbale kommunikation. Medarbejderen afventer beboerens stavning også selv om medarbejderen i flere situationer har gættet, hvad beboeren vil udtrykke. Medarbejderen giver senere over for de tilsynsførende udtryk for, at det at vente er respektfuldt, men det giver samtidig også beboeren mulighed for at træne og øve stavekommunikation.

Under tilsynsmødet gives der udtryk for, at beboerne som udgangspunkt selv skal gøre det de kan og magter, det gælder både på det fysiske og psykiske plan. Herudover tilbyder medarbejderne deres støtte, hvilket eksempelvis kan være støtte til at blive voksen, frigøre sig, eller udvikle psykisk robusthed. En medarbejder giver udtryk for, at de ved boenheden har megen fokus på beboernes trivsel, og at de som medarbejdere er meget sammen med beboerne uden det skal opleves som, at de bør underholde beboerne.

Alle Solbakkens beboere tilbydes en eller to kontaktpersoner, som i samarbejde med beboeren skal sikre, at beboerens behov bliver varetaget i det omfang, de har behov herfor. Der planlægges med faste møder mellem beboer og kontaktperson i forskelligt omfang, eksempelvis hver

14. dag. På møderne drøftes forskellige emner, som enten beboeren eller kontaktpersonen synes er vigtige. Som udgangspunkt er det tilbuddet som beslutter, hvilken kontaktperson beboeren tilbydes, men der er mulighed for ændringer, hvis en beboer ønsker det.

Forstanderen giver udtryk for, at beboerne generelt får den støtte og hjælp, de har behov for, hvis de ønsker at tage imod den. Solbakken forsøger at leve op til det de siger og lover, blandt andet i skriftligt materiale. Tilbuddets kerneopgave er pædagogik, hvorfor der stort set kun er pædagoger og medhjælpere ansatte. I den forbindelse nævner forstanderen, at de aktuelle besparelser på hele området for Voksenhandicap på Solbakken forsøges udmøntet på en så faglig skånsom måde som muligt, så det mindst muligt rammer den enkelte beboer. Derfor er det på vikarer og medhjælpertimer, der finder de største besparelser sted.

Tilbuddets pædagogiske, omsorgsmæssige og plejemæssige praksis

Det oplyses gennem skriftligt materiale, at beboernes ophold ved boenheden i Odder er midlertidigt, men ikke tidsbestemt. Dette betyder at beboerne kan blive i boenheden indtil målet for opholdet er nået, eller der ønskes en mere egnet boform. Anderledes er det ved bofællesskaberne, hvor beboerne har tegnet en lejekontrakt med det aktuelle boligselskab, og boligen derfor kan betragtes som beboerens egen bolig. Dog forventes der, at hvis beboeren ikke længere har behov for støtte fra Solbakkens medarbejdere, vil beboeren fra sin sagsbehandlers side blive anmodet om at opsige sit lejemål.

Ved Boenheden i Odder og bofællesskaberne i Holme er der ud over medarbejdere i dag og aftentjeneste også en medarbejder om natten, som kan tage vare på de behov beboerne må have i nattetimerne. Ved bofællesskabet i Absalonsgade er der ingen nat medarbejder, men beboerne har mulighed for at tilkalde hjælp ved en sygeplejerske fra Frederiksberg lokalcenter.

Under tilsynsbesøget fremgår, at der ved bofællesskaberne ikke det seneste år har været udskiftning blandt beboerne, hvorimod der aktuelt ved boenheden i Odder lige er indflyttet en ny beboer. I den forbindelse fortæller en medarbejder, at boenheden har arrangeret en fire dages tur til Sjælland med beboerne, således at den nye beboer kunne lære de øvrige beboere at kende og omvendt. Dette har betydet, at der på kort tid er opstået et rigtig godt venskab mellem beboerne. I forhold til den nye beboer har boenheden også fokus på, hvordan medarbejderne kan støtte beboeren i at opretholde tidligere netværk, eksempelvis at give mulighed for, at tidligere veninder kan komme på besøg og eventuelt overnatte i boenheden.

Ved alle Solbakkens tilbud udarbejdes der delhandleplaner for hver enkelt beboer. Beboere og brugere har indflydelse på udfærdigelse af egne mål og handleplaner, og som udgangspunkt afholdes der ikke handleplansmøder, uden beboeren eller brugeren er til stede. Mindst en gang årlig tilbydes beboeren et handleplansmøde, hvor også beboerens sagsbehandler inviteres. Under tilsynsbesøget oplyses, at det er meget sjældent at beboernes sagsbehandler har tid eller prioriterer at deltage til handleplansmøderne. Pårørende inviteres ligeledes med til handleplansmøder, såfremt i fald at beboeren ønsker dette.

Ved det seneste tilsyn anbefalede Tilsynsenheden Solbakken at overveje, hvordan der ved Karretmagertofte kunne afholdes delhandleplansmøder, som opleves mere positivt af beboerne. Siden har Solbakken både på ledelses- og medarbejderniveau arbejdet med emnet. Der har været fokus på, at afholdelse af delhandleplansmøder er et tilbud til beboerne og forberedelse og afvikling af møderne er blevet endnu mere individuelle. Det gives på tilsynsbesøget udtryk

for, at erfaringerne fra de efterfølgende møder har været positive, og det er aftalt af de fremtidige delhandleplansmøder planlægges og afvikles på denne måde.

Det er de tilsynsførendes vurdering, at Solbakken på tilbuddets hjemmeside, gennem pjecer der udleveres til beboere og brugere, samt på møder mellem tilbuddet og den enkelte bruger tydeligt beskriver tilbuddets indhold og service og dermed sikrer, at forventninger mellem brugere, beboere, pårørende og det enkelte tilbud afstemmes. Det ligeledes de tilsynsførendes vurdering, at tilbuddet i praksis lever op til beskrivelserne, samt at beboere og brugere generelt modtager den hjælp og støtte, de har behov for.

Hverdagens aktiviteter, internt og eksternt

Solbakkens medarbejdere støtter beboerne i at finde de fritidsaktiviteter, der passer den enkelte bedst. Det kan være faste ugentlige aktiviteter eller mere spontane aktiviteter, og der arrangeres fælles- og individuelle sommerophold, koncertbesøg, biografture med videre. Under de tilsynsførendes besøg ved Pottemagertoften er to beboere sammen med to ledsagere i færd med at pakke bil til en ferietur til Berlin. De fleste beboere ved Solbakkens tilbud er – fra Århus Kommune i henhold til paragraf 97 i Lov om Social Service - bevilget ledsagelse 15 timer om måneden. Medarbejderne hjælper beboerne med at administrere deres ledsagerordning, og det er muligt at spare timer op i en periode og tilkøbe ekstra ledsagetimer, således at det bliver muligt at rejse flere dage - eksempelvis til Berlin - med ledsager.

Det forventes fra Solbakkens side, at beboerne er beskæftiget uden for huset i ca. 25 timer om ugen. Kun få beboere er aktuelt uden beskæftigelse, men søgende og afventende på forskellige muligheder. Beboerne har forskellige former for beskæftigelse, eksempelvis beskyttet beskæftigelse eller aktivitetscenter, skånejob i private virksomheder eller under STU - særlig tilrettelagt ungdomsuddannelse.

Ved KopiTryk er der aktuelt en bruger på overbelægning tre dage om ugen. Forstanderen oplyser, at det ikke er et problem, da der ind imellem er udskiftning af brugere, så i løbet af en tid vil der ikke længere være tale om overbelægning.

Forstanderen giver under tilsynsmødet udtryk for, at der er mange af brugerne ved KopiTryk, som har behov for mere omfattende støtte, hvilket betyder, at det er en løbende udfordring, at bevare KopiTryk, som en arbejdsplads med de nuværende opgaver og funktioner. KopiTryk udarbejder tryksager, foreningsblade, sange, adresser på labels med videre og arbejdet udføres med moderne teknologi i en god og konkurrencedygtig kvalitet. Arbejdspladsens sociale liv varetages under kollegialt samvær i kaffe og frokostpauser, udflugter og traditioner omkring højtider.

Solbakken har gennem Rådgivningscentret planlagt og startet STU – en særlig tilrettelagt ungdomsuddannelse for aktuelt to brugere. Brugere tilbydes blandt andet kompenserende undervisning i samarbejde med FOF, og der benyttes forskellige praktikpladser. I forbindelse med STUer der oprettet et bofællesskab for STU elever, hvor der er plads til to beboere og aktuelt bor her en beboer. I bofællesskabet støttes og trænes eleverne, som en del af uddannelsen, i almindelige hverdagsfunktioner, eksempelvis madlavning og rengøring.

Forstanderen oplyser under tilsynsmødet, at Solbakken på sigt ønsker at tilbyde målgruppen flere beskæftigelses og aktivitets muligheder. Det kan blandt andet være produktion eller idrætslignende tilbud, men efterspørgslen er aktuelt ikke stor nok.

Det er de tilsynsførendes vurdering, at Solbakken tilbyder brugere og beboere en bred vifte af aktiviteter, samt at tilbuddet er åbent over nye ideer og behov, som viser sig inden for målgruppen.

Sprogbrug og omgangsformer

Ved Boenheden i Odder benytter beboeren forskellige hjælperedskaber i deres kommunikation. Der benyttes blandt andet blisstavler og billedkommunikationsbøger. Under besøget i Odder oplever de tilsynsførende en meget respektfuld kommunikation mellem en beboer og en medarbejder ved hjælp af blisstavle. Der drøftes på tilsynsmødet, hvordan kommunikation med redskaber både er nødvendige og tidkrævende. Forstanderen giver udtryk for, at Solbakken har en høj kommunikativ standard, men standarden udfordres, når der mangler medarbejderressourcer eller medarbejderne er pressede. Medarbejderne kan i situationer, hvor der ikke er den fornødne tid til samspil med beboeren, bevidst vælge at undgå øjenkontakt med en beboer, for ikke at signalere eller indbyde til kommunikation. En medarbejder giver udtryk for, at medarbejderne i de fleste situationer, som er tilspidsede vil fortælle beboeren, hvornår eller med hvem der er mulighed for kontakt og samspil. For at sikre beboerne at de bliver hørt, laves der ofte faste aftaler, hvor der er tid og rum til samspillet. På en tavle hænger der billeder af medarbejderne, så beboerne kan se på hvilke tidspunkter i løbet af ugen de er på arbejde. De tilsynsførende oplever under besøget, hvordan en af beboerne netop orienterer sig om, hvilken medarbejder der kommer i løbet af eftermiddagen.

De tilsynsførende har under besøgene ved Solbakkens tilbud oplevet en omsorgsfuld og et anerkendende sprogbrug og omgangstone mellem beboere og medarbejdere. Samme oplevelse bekræftes i det anvendte skriftlige materiale. Samspillet mellem de to beboere, de tilsynsførende oplever, sker i en sjov, drillende og varm omgangsform.

Magtanvendelse og indgreb i selvbestemmelsesretten

Siden det seneste tilsyn i juli 2009 har Solbakken haft 3 magtanvendelser. Alle er indberettet til Voksenhandicap, og efterfølgende er to godkendt inden for reglerne om magtanvendelse og andre indgreb i selvbestemmelsesretten og en er godkendt efter straffeloven, som nødværge. Under tilsynsmødet oplyser forstanderen, at disse magtanvendelser er pågået over en kortere periode, hvor en beboer havde særlige store vanskeligheder. Beboeren har fået den rette hjælp og tilbuddet har indhentet erfaringer, som vil kunne benyttes i eventuelle lignende situationer.

Samarbejde med pårørende, herunder håndtering af klager

De tilsynsførende har ikke været i kontakt med pårørende i forbindelse med det aktuelle tilsyn. Ved det seneste tilsyn i juli 2009 anbefalede tilsynet Solbakken at overveje, hvorledes der kunne formidles en forventningsafstemning mellem tilbuddet og beboernes pårørende ved Karretmagertofte, samt at overveje mulighederne for at støtte de pårørendes ønsker om at oprette et pårørendenetværk. Forstander og afdelingsleder har siden afholdt individuelle opsamlings- og forventningssamtaler med de konkrete pårørende. Der afholdes fremover et par årlige arrangementer, hvor pårørende inviteres med, såfremt deres pårørende ved Solbakken bifalder det. I foråret var Solbakken vært ved en temaaften for pårørende, hvor en psykolog har givet oplæg under temaet: "Hvordan forholder man sig til at være pårørende til en voksen, der bor på et botilbud som Solbakken?"

I Solbakken informationspjecer beskrives, hvilke forventninger tilbuddet har til beboernes pårørende. Solbakken forventer; at de pårørende er åbne for at stille spørgsmål, når de mangler viden eller er usikre, at de respekterer beboerens indflydelse og selvbestemmelse, at det er beboeren, som er i centrum under mødevirksomhed, samt at de pårørende bidrager til en positiv dialog og viser tillid til beboerne og medarbejderne. Endvidere gør Solbakken de pårørende opmærksomme på hvilke hensyn, der bør tages vedrørende voksne med handicap, som har krav på tavshedspligt.

Solbakken har ikke modtaget skriftlige klager siden det seneste tilsyn i juli 2009.

Det er de tilsynsførendes indtryk, at Solbakken har taget hånd om den kritik der blev udtrykt fra enkelte pårørende under det seneste tilsyn i juli 2009. Den manglende deltagelse fra pårørendes side under det aktuelle tilsyn vælger de tilsynsførende at se, som et tegn på, at de pårørende har følt sig set og hørt.

Eksternt samarbejde

Dette forhold er ikke behandlet i forbindelse med det aktuelle tilsyn.

Sundhed, sygdom, medicinering og hygiejne

Beboere ved boenheden får tilberedt deres daglige kost i tilbuddet. Der er ansat en service-medarbejder, som tilbereder maden. Beboerne har mulighed for at deltage efter lyst og evne. Under besøget i Odder giver en af beboerne til de tilsynsførende udtryk for, at vedkommende ønsker endnu mere end tilfældet er nu, at være med til at lave mad. Medarbejderen, som også er til stede giver tilsagn til, at det er muligt og oplyser til de tilsynsførende, at medarbejderne er bekendt med og åbne for ønsket. Efterfølgende sættes emnet; deltagelse i madlavning på dagsordenen for det kommende husmøde.

Under besøget i Absalonsgade oplyses, at beboerne har fælles spisning en aften hver 14. dag. Under de øvrige måltider er der enkelte, som får hjælp til at tilberede maden, en beboer er selvhjulpent og andre får leveret den varme aftensmad fra et af byens madsteder. Under besøget ved Karetmagertofte er den medarbejder, som er på arbejde, i færd med at hjælpe hver enkelt beboer med aftensmad. Medarbejderen oplyser, at uden for ferieperioden skiftes beboerne, med hjælp fra medarbejderne, til at lave mad og beboerne spiser sammen på skift hos hinanden. Beboerne ved Pottemagertofte deltager på skift sammen med en medarbejder i tilberedning af aftensmaden og den indtages i fællesskab med alle beboerne.

Flere beboere ved Solbakken får medicin. Medicindosering kan ske direkte fra apotekets side eller af medarbejderne i botilbuddet. Enkelte beboere administrerer selv og andre får medicin udleveret dagligt fra medarbejderne.

Det oplyses under tilsynsmødet, at Solbakken - jævnfør Sundhedsstyrelsens vejledning af juni 2006 - har udarbejdet og følger interne procedure for medicin håndtering. Alle nye medarbejdere introduceres i forhold til medicinering, samt hvorledes de bør forholde sig ved eventuel fejlmedicinering. Endvidere oplyses, at der er navn og cpr. nr. på beboernes medicinæsker.

Forstanderen fortæller under tilsynsmødet, at Solbakken har oplevet et dilemma mellem på den ene side en beboers selvbestemmelse og på den anden lægens ordinerings af medicin. Et dilemma, som gav store vanskeligheder for beboeren og store omkostninger i den øvrige beboergruppe og blandt medarbejderne. I den forbindelse oplyses, at der lovgivningsmæssigt er

åbnet op for, at borgere kan tvangsmedicineres efter endt indlæggelse på psykiatriskafdeling, men at tvangsbehandling kun kan forekomme på psykiatrisk afdeling og ikke af egen læge eller medarbejderne ved Solbakken.

Brugerøkonomi

Beboerne ved Solbakken har mulighed for at tilkøbe ekstra ydelser. Eksempelvis har to beboere ved Pottemagertoften tilkøbt flere ledsagertimer til deres aktuelle ferierejse.

Ifølge oplysninger fra det seneste tilsyn i juli 2009 har Solbakken interne retningslinjer for håndtering af brugermidler.

Brugerindflydelse

Solbakken lægger ifølge oplysninger fra informationspjecer vægt på, at beboere og brugere har indflydelse. Dette betyder også, at der er forventninger til, at beboerne blandt andet deltager ved husmøder hvor der informeres om forhold vedrørende Solbakken, og hvor beboerne kan få indflydelse på fællesforpligtigelser, -anskaffelser eller -madordning. Ved ansættelse af nye medarbejdere deltager også en beboerrepræsentant. Solbakken udarbejder 4 gange årligt et nyhedsbrev, hvori beboerne også har mulighed for at komme med indlæg, synspunkter og oplevelser.

I pjecen med service informationer, fremkommer tilbuddet med forventer til beboerne om, at de er motiveret for at samarbejde omkring handleplaner og afdækning af personlige støtte og hjælpe behov samt deres udviklingsmuligheder. Endvidere forventes, at beboerne tager initiativ og er ansvarlige for deres hverdag og er indstillet på at indgå positivt i fællesskabet.

Alle beboere er med til at udforme egne handleplaner, så vidt det er muligt og at det giver mening, er beboeren med til det årlige handleplansmøde. Under tilsynsmødet giver en medarbejder fra boenheden udtryk for, at der er stor opmærksomhed på, at opnå en balance i forhold til, hvor det giver mening at inddrage beboeren, og hvor det ikke giver mening. Eksempelvis kan der være faser, hvor medarbejderne kan se, at det er vanskeligt for beboeren selv at tage stilling, hvorfor beboeren inddrages i et mindre omfang, og der kan være flere forhold, hvor medarbejderen helt tager over. Eksempelvis kan der være tider, hvor en beboer ikke selv er med i banken, når vedkommende skal hæve penge, men det kan give mere mening at udnytte medarbejderressourcerne på en anden måde.

Der er individuelle forskelle på hvordan, og hvor meget beboeren kan inddrages og have indflydelse. Der er beboere eksempelvis i bofællesskaberne som kan klare flere selvstændige opgaver end beboere fra boenheden, som har behov for mere omfattende støtte.

Solbakken har et forum for brugere - Brugernetværket, som består af repræsentanter fra de forskellige tilbud. Brugernetværket har til formål at lave arrangementer for Solbakkens brugere, og der lægges vægt på, at arrangementerne er uden deltagelse af pædagoger. Alle Solbakkens brugere kan være medlem af netværket.

De beboere, som de tilsynsførende har været i kontakt giver udtryk for stor tilfredshed med deres tilbud ved Solbakken. En beboer ved Karetmagertoften fortæller til de tilsynsførende, at det er blevet bedre at bo i bofællesskabet. Beboeren oplever, at medarbejderne efter kursus-

virksomhed er blevet venligere, og at de er blevet bedre til at forstå beboeren. Endvidere gives der udtryk for, at beboerne har det rigtig godt sammen med hinanden.

Beboerne ved Solbakkens tilbud deltog i februar 2010 i en brugerundersøgelse. Resultaterne fra undersøgelsen er endnu ikke offentliggjort.

Tilbuddets organisatoriske, fysiske og personalemæssige forhold og rammer

Struktur

Forstanderen oplyser på tilsynsmødet, at fremsatte mål for besparelser og budget tilpasninger på Voksenhandicapområdet har fyldt en del i organisationen det seneste år. Det har således været en opgave, at sikre mindst mulig konsekvens for brugerne samtidig med en sikring af fagligheden. Budgettilpasningerne blev ved Solbakken implementeret i slutningen af 2009 og det har - på baggrund af en tidligere god økonomi, samt opnormering i beboergruppen - været muligt at fastholde en pædagogisk faglighed, og det er lykkedes at undgå afskedigelser, men det har været nødvendigt med nedskæring i medhjælpertimer og vikarforbrug. Forstanderen giver på tilsynsmødet udtryk for, at medarbejderne må sænke ambitionsniveauet, være realistiske i hverdagen og ikke stille for store forventninger og krav til hinanden, så der er medarbejderne som brænder ud. En medarbejder giver udtryk for, at besparelserne mest mærkes ved, at det kan være vanskeligt at finde tid til dokumentation og skriftligt arbejde. Det er ikke oplevelsen, at de aktuelle besparelser og konsekvenser deraf har omfattende opmærksomhed på medarbejdermøderne.

Samarbejde og kommunikation

I hverdagens kommunikation og information imellem medarbejderne og imellem de enkelte tilbud, benyttes det IT baserede kommunikationssystem Bosted. Både faste medarbejdere og vikarer har adgang til systemet. En vikar fortæller under tilsynsbesøget, at der kan være meget information at læse, når der eksempelvis går to uger mellem to arbejdsdage.

Alle de medarbejdere de tilsynsførende har været i kontakt og dialog med, giver udtryk for, at der er et godt samarbejde mellem medarbejderne ved Solbakken.

Arbejdsplanlægning

Generelt er det afdelingslederne som planlægger og udarbejder medarbejdernes arbejdsplaner. Under besøget ved tilbuddene i Holme orienteres om, at opgaven i en periode, hvor der afventes ny afdelingsleder, er uddelegeret til en medarbejder.

Fysiske rammer

De tilsynsførende har ikke under dette besøg besigtiget dagtilbuddet KopiTryk. En bruger oplyser under et besøg i dennes bolig, at de - under tilsynet i 2008 - omtalte kritisable adgangsforholde ved KopiTryk nu er blevet ordnet, så kørestolsbrugere har nemmere adgang til tilbuddet.

Solbakkens boenhed har de seneste 5 år været midlertidigt genhuset i Odder. Der har været planer om, at boenheden skulle flytte i nye lokaler ved Stefanshjemmet. Disse planer er opgivet og Solbakken er aktuelt ved at undersøge nye steder og muligheder for tilbageflytning til Århus.

Sikkerhedsforhold

I serviceinformations pjecer, som udleveres til beboere og brugere er vedhæftet information om, at beboernes hjem også er en arbejdsplads for medarbejderne. Beboerne gøres bekendt med, at Solbakken arbejder for, at der er et godt arbejdsmiljø for medarbejderne, og i den forbindelse tydeliggøres forventninger til beboerne om, at de vil samarbejde omkring dette mål. Eksempelvis i forbindelse med beboernes boligindretning, lysforhold og hjælpemidler.

Solbakken har uddannede forflytningsinstruktører, som i samarbejde med beboerne instruerer og vejleder nye medarbejdere vedrørende beboernes behov for personlig og praktisk hjælp og forflytninger. Der er fokus på, at hjælpen udføres sikkerhedsmæssigt og sundhedsmæssigt forsvarligt.

Forstanderen oplyser, at sygefraværet er steget på grund af, at der i en periode har været tre medarbejdere med langtidssygefravær. Bortset fra de langtidsfraværende anses sygefraværet ved Solbakken, som ikke særligt stort.

Arbejdsmiljø

I forbindelse med besøgene og under tilsynsmødet giver medarbejderne udtryk for, at der ved Solbakken er et godt arbejdsmiljø. De oplever, at der er en god atmosfære, at der er tid til at være sammen med beboerne, at medarbejderne har stor respekt for hinanden og et godt kollegialt fællesskab, hvor de hjælper hinanden - også i stressede situationer.

Solbakken gennemførte i efteråret 2009 en AKU - arbejdsklimaundersøgelse. Generelt viste undersøgelsen positive tilbagemeldinger, men ved et af deltilbuddene viste undersøgelsen et problematisk samarbejdsklima. Der er handlet på problematikken, og medarbejderne ser med positive forventninger frem til det kommende efterår med de ændringer, der er planlagt. Endvidere er der planlagt en temadag for alle Solbakkens medarbejdere med emnet; at give og modtage konstruktiv kritik.

AKU undersøgelsen viser også, at der er medarbejdere, som har svært ved at slippe tankerne om deres arbejde, når de har fri. Efterfølgende har medarbejderne i den pågældende enhed benyttet arbejdsmiljøredskabet "De to diamanter og 6 guldkorn" til at fremme social og kollegial støtte.

Århus Kommune, herunder Voksenhandicap har besluttet, at tilbuddene skal arbejdsmiljøcertificeres i løbet af de kommende år. Forstanderen oplyser på tilsynsmødet, at Solbakken har planlagt at afvente erfaringerne fra den første gruppe tilbud, som gennemgår processen, inden de i 2011 vil starte samme proces.

Voksenhandicap har udmeldt, at alle tilbud skal arbejde med Den danske Kvalitetsmodel. I den forbindelse har Solbakken fokus på, hvorledes tilbuddets nuværende opgaver og indhold kan sættes ind i rammerne for Den Danske Kvalitetsmodel.

Der har ikke på Solbakken været gennemført APV siden det seneste tilsyn i juli 2009, men en ny APV proces er planlagt til gennemførelse i 2011.

Fastholdelse og rekruttering af nye medarbejdere

Det oplyses under tilsynsmødet, at der ikke er stor udskiftning blandt de faste medarbejdere, men der er jævnlige udskiftning blandt vikarerne. Ved stillingsopslag modtager Solbakken en del velkvalificerede ansøgere, og der modtages også uopfordrede ansøgere. Forstanderen giver udtryk for, at ansøgerantallet er blevet større efter finanskrisens indtrædelse.

Personaleudvikling – personaleuddannelse

Solbakken har det seneste årstid arbejdet med en systemisk og anerkendende tilgang til opgaven. Der har været afholdt temadage med introduktion til begreber og forståelsesrammer og der er planlagt endnu et par temadage, hvor blandt andet kollegial feedback er på dagsordenen. En del af medarbejderne ved Solbakken har deltaget i neuropædagogisk kursusvirksomhed og 4 medarbejdere har taget diplom.

Som nævnt tidligere i rapporten har tilsynet i 2010 fokus på tilbuddenes erfaringsopsamling og faglige udvikling. Forstanderen oplyser på tilsynsmødet, at Solbakken ikke har en speciel systematik for erfaringsopsamling, men erfaringer kan medføre, at der udarbejdes nye politikker, eksempelvis politik for kommunikation eller politik for, hvordan der bør handles ved dødsfald. Opsamling af erfaringer sker oftest på medarbejdermøder og i hverdagen ved overlap mellem medarbejderne. Det forventes at viden og erfaring fra medarbejdere, som har deltaget i uddannelse eller kursusvirksomhed formidles videre til kollegaer på medarbejdermøder, og nogle medarbejdere har til opgave at videreformidle til nyansatte.

Oplevelser og erfaringer vedrørende konkrete beboere beskrives i dennes journal i Bosted. Forstanderen fortæller, at der ved enheden i Odder tidligere har været benyttet samarbejdsbøger i hver enkelt lejlighed med beskrivelser af beboerens behov for pleje, og hvordan hjælpemidler benyttes.

Der drøftes på tilsynsmødet, hvordan Bosted mere systematisk kan benyttes til erfaringsopsamling. Forstanderen oplyser, at der har været tale om at lave en vidensbank med eksempelvis medarbejdernes ressourcer i Bosted. Tilsynet opfordrer Solbakken til at arbejde videre med ideerne om at benytte Bosted til erfaringsopsamling med henblik på faglig udvikling.

Øvrige emner tilbuddet eller tilsynet ønsker fremført

Der er ingen emner, som tilbuddet eller de tilsynsførende har ønsket fremført.

Udvikling af tilbuddet, tilsynets vurdering

Igangværende eller planlagte udviklingstiltag

Solbakken er aktuelt ved at undersøge nye steder og muligheder for tilbageflytning til Århus.

Samlet vurdering

Solbakken yder tilbud til unge og voksne med varigt nedsat fysisk funktionsevne og kognitive vanskeligheder, som har behov for personlig og praktisk hjælp samt pædagogisk støtte. Solbakkens 34 brugere er fordelt på fem enheder, hvor den ene er placeret i Odder og de øvrige i Århus. Tidligere planer om, at boenheden i Odder skulle flytte i nye rammer ved Stefanshjemmet er opgivet, og Solbakken er aktuelt ved at undersøge nye steder og muligheder for tilbageflytning til Århus.

Siden det seneste tilsyn er Solbakken fusioneret med Rådgivningscentret, og der er blandt andet tilbud til to brugere om særlig tilrettelagt ungdomsuddannelse.

Generelt er besøget ved Solbakken præget af sommerferietid. KopiTryk og Rådgivningscentret er ferielukket og en del beboere ved botilbuddene er på ferie. De tilsynsførende har dog kontakt og dialog med flere beboere og medarbejdere, samt vikaransatte.

Med baggrund i orientering i skriftligt materiale, besigtigelse af Solbakkens forskellige enheder og tilsynsmødet efterlader tilsynsbesøget et indtryk af, at Solbakken er et stabilt, godt og vel-drevet tilbud, som arbejder med at sikre og udvikle den professionelle pædagogiske indsats over for beboerne og brugerne. Det er de tilsynsførendes vurdering, at Solbakken tilbyder brugere og beboere en bred vifte af aktiviteter, samt at tilbuddet er åbent over nye ideer og behov, som viser sig inden for målgruppen.

De beboere, som de tilsynsførende har været i kontakt giver udtryk for stor tilfredshed med deres tilbud ved Solbakken. De tilsynsførende har ikke været i kontakt eller dialog med pårørende til brugere ved Solbakken i forbindelse med dette tilsyn. Den manglende deltagelse fra pårørendes side vælger tilsynet at se, som et tegn på, at de pårørende føler sig set og hørt på Solbakken vedrørende forhold, som de har kommentarer til.

Tilsynsenheden har i 2010 tematiseret tilsynet, således at der er særlig fokus på tilbuddets faglige udvikling, og på om brugerne i praksis får den hjælp, der kan forventes. Det er de tilsynsførendes vurdering, at Solbakken meget tydeligt og konkret beskriver tilbuddets indhold og service og dermed sikrer, at forventninger mellem brugere, beboere, pårørende og det enkelte tilbud afstemmes. Det ligeledes de tilsynsførendes vurdering, at tilbuddet i praksis lever op til beskrivelserne, samt at beboere og brugere generelt modtager den hjælp og støtte, de har behov for. Tilsynet opfordrer Solbakken til at arbejde videre med ideerne om at benytte Bosted til erfaringsopsamling medhenblik på faglig udvikling.

Under tilsynsbesøget har de tilsynsførende ikke oplevet eller er præsenteret for forhold der giver anledning til påbud, henstillinger eller anbefalinger.